Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

lat. 2.

CARMEN ACROSTICHVM,

AVGVSTISSIMO,

SACRATISSIMO, ET INVICTISSIMO PRINCIPI,

DOMINO, DOMINO

LEOPOLDO,

DEI GRATIA ELECTO

ROMANORUM IMPERATORI

SEMPER AUGUSTO;

AC GERMANIÆ, HUNGARIÆ, BOHEMIÆ, DALMATIÆ, CROATIÆ, SCLAVONIÆ, RAMÆ, SERVIÆ, GALLITIÆ, LODOMIRIÆ, CUMANIÆ, BULGARIÆq &c. REGI; ARCHIDUCI AUSTRIÆ, DUCI BURGUNDIÆ, BRABANTIÆ, STYRIÆ, CARINTHIÆ, CARNIOLÆ, LUCEMBURGÆ, SUPERIORIS AC INFERIORIS SILESIÆ, WÜRTEMBERGÆ, ET THECCÆ; MARCHIONI MORAVIÆ, PRINCIPI SVEVIÆ, COMITI HABSPURGI, FERRETI, KYBURGI, TYROLIS, ET GORITIÆ, LANDGRAVIO ALSATIÆ, MARCHIONI S. R. I. SUPRA ANASUM, BURGOVIÆ, NEC NON SUPERIORIS AC INFERIORIS LUSATIÆ, DOMINO AC DYNASTÆ MARCHIÆ SCLAVONICÆ, PORTUS NAONIS, ET SALINARUM, &c.

DOMINO DOMINO SVO NATVRALITER CLEMENTISSIMO, HOMAGIUM præstare studens, & aliquam Cæsareæ gratiæ MICAM nanciſci cupiens; quàm humillimè dedicatum, præsentatum, & ante Auguſtiſsimos SVÆ SACRATISSIMÆ CÆSAREÆ REGIÆq MAIESTATIS pedes depoſitum die 24. Auguſti:

ANNO CHRISTI:

gLorIa transflglt nobIs MVnDana Cor arte.

PER

Joſephum Guttovieni D. E. Nobilem Hungarum, & pro nunc Inhabitatorem Poſonienſem, Ætatis ſuæ 57.

RMK I. 951/a
P.O. lat 439
1659

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

PROOEMIVM SALVTATORIVM.

SAlve Cæsareo CÆSAR sate sanguine! salve
Totius EUROPÆ maxima & una salus!
Salve PANNONIÆ defensor strenue terræ!
HUNGARICI salve REXq; decusq; Soli!
TE sanum gaudent PROCERES venisse corusci!
Et tibi REGNICOLÆ prospera cuncta vovent!
Namq; potes Patriæ solus succurrere nostræ,
Et potes Hungaricos ritè juvare focos.
POSONIUM gaudet, gaudet REGNUM quoq; totum,
Gaudent REGNICOLÆ, fœmina, virq; tui.
Cur? quia divinâ polles virtute, tueri
Quâ poteris nostros, REX LEOPOLDE, Lares.
Ergò tibi meritò plausus dant regna recentes,
Hungaricum meritò gaudet, ovatq; solum.
Hoc etenim sævos exhorret jam nihil hostes,
Cum TE præsentem cernit adesse Ducem.
Jngredere Hungariam CÆSAR LEOPOLDE! statimq;
Adfer opem famulis, suppetiasq; tuis!
Ne magis hanc ausit dirus popularier hostis,
Jntra cancellos permaneatq; suos.
Hoc DEVS, hoc REGNUM demissè postulat, hocq;
Exigit Officium, REX LEOPOLDE, tuum.
Jam super AUGUSTUM sedeas SOLIUM, LEOPOLDE
CÆSAR, & in longos vive, valeq; dies!

KÖNYV-TÁRA

DE-

P.O. lat. 439.

DEDICATIO.

LAude quis tali, LEOPOLDE CÆSAR,
EXpetit qualem Tua magna Virtus,
ORbis & debet tibi reddere iste,
Te ferat unquam?
PRincipi næ! non poterit Monarchæ
(OPtio quanquam satis ampla detur)
LUmen augeri arte aliqua: coruscat
Nam bene per se.
DEnt Tibi Vates alij poëma
(UT solent quidam dare perlibenter)
SAnctius; mentem recrees eodem
Ut benè posthac.
CUrat haud magnos mea Musa cantus,
ÆDibus saltem proprijs sit usu', &
SARciat, quæ sunt reparanda, justo
Tramite rectè.

KÖNYV-TÁRA

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

V ota demisso mea corde fundo,
I MPERATOR ROMVLIDVM coruſce,
VAT ibus cunctis faveas ut, îsque
Præmia dona.

ACROSTICHUM I.

LEOPOLDUS, CÆSAR CHRISTIANUS, AC EUROPÆ DOMINUS, VIVAT DIU, AMEN.

L Ucet ut in cœlis Phœbus clariſsimus altis;
Præ cunctis alijs ſyderibuſq; nitet:
E s ſic in toto cunctis mortalibus orbe
Clarior, & fulges, *REX LEOPOLDE*, nimis.
O rbis enim Dominum *Te*, *Te* Deus ipſemet hujus
Fecit, habes hominem nec tibi in orbe parem
P er *Te* Chriſticolæ cuncti nam ritè reguntur,
Per *Te* regna ſuis ſtantq; caduntq; modis.
O mnibus impertis mortalibus ipſus Honores,
Et das pro meritis præmia cuiq; ſuis.
L Eges *Tu* ſancis, ſancitas *Tu* ſimul illas
Confirmas: Nam lex *Te* ſine nulla valet.
D Ivinos igitur Fasces geris, optime *CÆSAR*;
Europæ *Toti* quandoquidem induperas.

Unde

U Nde Deus vaſti, quem ſolus dirigis, orbis
Diceris in ſacris, *REX LEOPOLDE*, libris.
S ed quid ego hæc, forſan non ſat *Tibi* grata, revolvo
Mente? quid incultis commemoro numeris?
C *ÆSAR* es in terris, in cœlis ceu Deus almus,
Dirigit hic cœlos, *Tu* regis ipſus humum.
Æ thera cœleſtis ſicut vis clara gubernat:
Sic quoq; telluri, *REX LEOPOLDE*, præes.
S I quis in Hungaricis defectus cernitur oris,
Illicò *Te*, *CÆSAR*, Pannona quærit humus.
A c, ut opem tribuas, *Te* flexo poplite poſcit,
Accidat ut regno ne qua ruina tuo.
R egnicolæ quid enim *Te* ſunt aliud ſine, corpus
Quàm parte humanum nobiliore ſine?
C orpus enim vitam, motus, vireſq; capeſsit
A propria (cum qua eſt aſſociatum) anima.
H ac ſine mox illud putreſcit, oletq;, peritq;,
In mutos tandem vertitur & cineres.
R egna ruunt pariter mox omnia Regibus abſq;,
Nec firmis eadem ſtare queunt pedibus.
I ſtorum quoniam, *CÆSAR LEOPOLDE* Monarcha es,
Totius Europæ factus & es Dominus:
S plendorem capiunt à *Te* illa, coruſcaq; fiunt,
Undiq; Chriſtiadum jam nitet atque cohors.
T u poteris noſtros nam ſternere fortiter hoſtes,
Qui ſatagunt Chriſti dilacerare gregem.

 Indu-

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

IANUS AC EUROPÆ

Induperante timet *Te* jam, *LEOPOLDE*, cruentus
*T*ureus, & immanis *T*artarus ipse tremit.
Frica divinos, quibus es redimitus, Honores
Miratur! Fasces Romulidumq; stupet!
Non Asiam multis referam nunc versibus amplam,
Quæ ternam vasti particulam orbis habet.
Et non Antipodes, non India, non *A*merica
Dicantur numeris, climata magna, meis.
Sat scio nam, de *Te* toto quòd rumor in *O*rbe
Jam percrebruit, & notus ubiq; cluit.
Audi magna igitur Leopoldum *A*lemannia Regem!
Noscite Romanum Christicolæ Dominum!
Cur non *Regna* novum venerentur in orbe *Monarcham*,
Quem colere omnipotens præcipit ipse Deus?
Europa, exulta! gaude *Austria*! *Pannona* plaude
*T*erra! Dei *LEOPOLD* nam gerit *Officium*.
Ungaricos noli scelerate invadere fines
*T*artare, nî pœnas deinde subire velis!
Regem etenim nostrum multorum noveris esse
*R*egnorum Dominum, proficuumq; Patrem.
Orbis habet talem noster jam, crede, Patronum,
Qualem vix unquam mundus habere potest.
Pannonias temerè quòdsi ergò irruperis oras,
Formida pœnas, hostis acerbe, graves.
Ægyptus quanquam dives *T*ibi serviat, ater
Subq; jugo sit *Arabs*, imperioq; tuo:

Divinâ

DOMINUS VIVAT

Divinâ tamen ast si quis virtute coruscat,
Ipsius omnis homo sentiet *Imperium*.
Orbis enim totus parere tenetur eidem,
Qui gerit excelsi maxima *Sceptra DEI*.
Mille hostes habeat circum sese licet ille:
Non tamen hostilem decidet in laqueum.
Istius *Antipodes*, (vel si quid in orbe remotum
Est magis,) audito nomine, *Vim* metuunt.
Nam *LEOPOLDVS* habet Leôninum robur in *O*rbe:
Est *LEOPOLDVS* enim pol Leo magnanimus.
Ungara gesti igitur tellus! quoniam *LEOPOLDVS*
*T*e jam Cæsareâ proteget ipse manu.
Sint *T*ibi Sauromatæ, sint *T*urcæ, sint alij hostes!
Hi tamen haud quicquam næ tibi obesse queunt:
Vi *Cæsar* propriâ nam te *LEOPOLDVS* ab horum
Ictibus, & cunctis eripiet laqueis.
Isti omnes solo sternentur nomine saltem,
*A*tq; dabunt turpi mox sua terga fugæ.
Vos Proceres *R*egni! *LEOPOLDVM* noscite vestrum
Cæsareo *R*egem sanguine progenitum.
Austria semper habet divinos splendida Reges,
Induperatores *A*ustria semper habet.
*T*artaricos horrere nimis nolite furores,
Barbaricas pariter nec trepidate manus.
Textera vos magni defendet Cæsaris omnes,
Vos *LEOPOLD* Cæsar, *R*exq; juvabit ovans.

Illius

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

I llius vires exhorrent Terrâ, Fretumq;:
Jllius Antipodes terrifica arma pavent.
U nice Pannonicæ Cæsar telluris amator,
Cæsareo nostros Marte tuere focos!
A verte à nostra gladium cervice cruentum,
Vastari regnum nec patiare tuum.
M ens Tibi concedat validas altissima vires,
Te & sanum patulo servet in orbe diu!
E xaudire preces Deus excelsissime nostras,
Fundimus ex toto quas tibi corde, velis!
N e nos pro nostro mortales crimine puni,
Cœlestem nobis sed fer opem miseris!
A ugusto, inprimis sano cum corpore, nostro
Imperatori sanum animum tribue!
M artis ab Austriacis truculenti pelle furores
Ædibus, has placidâ daq; quiete frui.
E uropæ faustis toti successibus ut sic
Jmperet, à cunctis liberet hancq; malis.
N ullaq; quandoquidem sine te pax, bellaq; nulla
Esse queunt; firmâ nos quoq; pace bea.

Et meritas nostris pœnas clementer ab oris
Tolle, tuum nomen quò celebremus, amen!

ACROSTICHVM II.

Τὸ

Τὸ ἔπος ἀκροστιχὸν ἑλληνικὸν:

ΛΕΟΠΟΛΔΟΣ:

Λέιπε λύπην ταχέως ἡ Οὐννία γῆ!
Ὅλι λῶσον
Κόσμον ὀρθῶς τὸν τὸν ΛΕΟ-
ΠΟΛΔΟΝ ἔχεις.
Ἐλεός, φιλόπονος, καὶ ὁμῶς ἐπιν-
κιός ἐστι
ΡΩΜΑΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ,
Πανιονιός τε ἄναξ.
Ὀλβιος ἡ πέλεται βασιλεία ἐκεί-
νη, ἄνακτα
Ἥτις ἔχει ἀγαθόν, σωφρονα,
καὶ φρόνιμον.

Τὸ

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

Π ἀμφιλόος ἐστὶν ἄναξ τοιοῦτος, ἀθῶστε φιλεῖτε
Οὗτος ἐπ' ἀνθρώποις ἐν χθονὶ πᾶσι μάλα.

Ο μορφὰ δὲ ἐστὶ λιὰν ἄλλα, καὶ ἀστεῖα,
Οὖν καλῶς ἀστῶν τοῦτο πρόσημα ἔχεις.

Λ αμπε ἀεὶ, ΛΕΟΠΟΛΔΕ ἄναξ, καὶ ἐν χθονὶ πάσῃ
Χρησῶς τοῖς θνητοῖς μοῦνος ἄνασσε μάκρον.

Δ ωρέαν Οὐννιακὴν ἀπὸ ἐχθρῶν αἶψα φύλαττε
Τὴν γέαν, εἰρήνην ποίει καὶ σέβεραν.

Ο ρθόφρων ἔσω, ΛΕΟΠΟΛΔΕ, κάκους τε κόλαζε,
Ἀλλὰ φιλεῖ καλοὺς, καὶ μέγα δῶρα φέρε.

Σ ωτὴρ Χριστὲ, ἐμὴν τὴν εὐχὴν λάμβανε τοῦδε,
Σῶζε ἄνακτα νέον καὶ ΛΕΟΠΟΛΔΟΝ, ἀμήν!

Latinè ad verbum sic:

Lin:

L Inque dolorem citò Hungarica terra! quia optimum
Principem rectè nunc *LEOPOLDVM* habes!
Bonus, induſtrius, & ſimul victorioſus eſt
Romanus Cæſar, Pannoniusq; Rex.
Felix eſt regnum illud, Regem
Quod habet bonum, temperantem, & prudentem.
Omnibus amicus eſt Rex talis, ſtatimq; amatur
Hic ab hominibus in terra omnibus valdè.
Oculi tui ſunt valdè ſplendidi, & aquilini,
Igitur benè aquilæ nunc inſignia habes.
Splende ſemper *LEOPOLDE* Rex, & in terra omni
Utiliter mortalibus ſolus impera diu.
Gratis Hungaricam ab inimicis ſtatim cuſtodi
Terram, pacem fac & ſtabilem.
Magnanimus ſis, *LEOPOLDE*, & malos puni,
Sed ama bonos, & magna dona fer.
Servator Chriſte, meum votum accipe hoc,
Serva Regem novum & *LEOPOLDVM*, amen!

ALPHABETVM POETICVM

LEOPOLDO CÆSARI

Oblatum:

ALPHA, tibi, *CÆSAR LEOPOLDE*, lito quoq; BETUM.
B arbarus ut trucibus noceat non moribus hoſtis.
C hriſticolæ factum Te gaudent eſſe Monarcham,

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

D ivinis quoniam fulges virtutibus. Inde
E uropæ induperas toti meritò, geris atque
F asces *CÆSAREOS*, & vastum dirigis orbem.
G rande quidem, toto quo non est majus in orbe,
H oc onus est, fateor, (totius sarcina mundi
I mposita est humeris nam sat juvenilibus ingens)
K yrios ille tamen, cujus sine Phœbus in axe
L ucidus esse nequit nutu, *Te* robore cinget.
M agnus enim mundus solari ut luce coruscat,
N ec duo ferre potest solaria lumina: eâdem
O rbis habet parvus sese ratione, Homo nempe.
P rincipis Europæ portas totius Habenas.
Q uarè, agè, Christiadum Princeps, *LEOPOLDE*, vicesq;
R egis Olympiaci peragas, terrenus & ille
S is Deus, à quo uno terrestria regna reguntur.
T e Superi vivum, Te sanum, *Te* quoq; Regem
U nctum conservent in multos, comprecor annos!
V im, *LEOPOLDE*, tuam metuant hæc terra, fretumq;

X ristós

X ristós & Europæ toto sis tempore vitæ.
Y psothen, excipiat non surdis auribus ista
Z oodótis, puro tibi quæ lito pectore, vota.

ACROSTICHUM III.

LEOPOLDUS CÆSAR ROMANUS VIVAT DIU VIVAT.

APOSTROPHE AD HUNGARIAM.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS TÁRSASÁG

L egyetek vigak Magyarok,
E z néktek io tanácsotok, +
O rszagtok mert im tündöklik,
P ulztaságh már épittetik.
O roszlánytok vagyon immár,
L assan ki reátok néz már;
D olog tételt, ö szereti
U ntalan vigyáz; -s- ontani
S aját vérét érettetek

Czászár

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

C záſzár *LEOPOLD* Kéſz. Hiſzitek?
Æ tatem habet ſat aptam
S őt ſokaktul azt hallottam,
A nnyira hogy ő Felſege
R endet ſzeret mindenekben.
R eſzketnek tőle gonoſzſzak,
O ſzlopa mert Igaſſagnak
M onarcha *LEOPOLDUS*, czak
A kar oltalmazni jokat.
N oſzſza tehat Kereſztyének,
U y Czáſzárnak őrűllyetek,
S őt minden jot kévannyatok,
V iſzſzálkodáſt utállyatok.
I ſtenis értetek, oſztán,
V iaſkodni el-kezd méltán, Alhatatoſſak ha leſztek,
A lhatatoſſak ha leſztek,
T örvény ſzerint és ha éltek.
D iczérjétek tehat azért
I ſtent, és Kirallyoktokért
U ntalan imatkozzatok,
V ivat, vivat Kiálczátok,
I *MPERATOR LEOPOLDTOK.*
V edd magadhoz kéréſűnket
A ttya Iſten, és tarcz minket,
T őrőket pedig verd megh! Amen.

ACROSTICHUM IV.

LEOPOLDUS CÆSAR PIUS VIVAT DIU.

L *EOPOLD* Czyſary Rymſky,
E rb maſſ Orlicy hrdjnſky,
O ſtro hledjſſ na Kreſtiany, Pevvne

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

POLDUSCÆSARPIU

evvne ſſetryce Kragyny.
kdy by Buch vvſſechmohucy,
vvovvu ſmeloſt, ſylu, mocy
al tobe! Bys Turku vvocy
herſku Kragjnu mocy
vvu vvlaſtnj vvzal! Teg pomocy
HRISTE popreg, tak kazdy rcy!
gyptus vv Azyy ſtogj,
nad ſe y ten Tebe bogj,
FRICA ſe ktobe ſtrogj,
cka udatneho kogj.
okog *AMERICA* zada,
NDIA tez ſe ohleda,
herſky, Nemeczky vveda

SVIVATDIU

krotj Kral ze to nam Buch da
eniam ſycz datj vvſſechnem
nimicis muzeſſ, y tem
im tuam qui reformidant,
Homagium tibi dant.
urkum vvſſakze ſylu potry,
o Uher, by yako Lotry
mpetum neuczynili,
chovveg nas Kryſte mily! Amen.

EPILOGVS.

QUi delectantur rixis, meditentur Jambos,
Jambica nam tales carmina ritè decent.
Aſt quoniam pacis teneor florentis amore,
Malo homines elegis lætificare meis.
Cæſareâ verùm quis dignos ſcribere verſus
Majeſtate queat, magnus Apollo niſi?
Et tamen AUGUSTUM ſi Cæſaris, ut queo, nomen
Laude ſuâ exorno, ſit voluiſſe ſatis.

Metra

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

Metra coronati ſcribant cultiſsima Vates ?
Et cantent laudes carmine Cæſareas.
Mî ſat erit, potero *LEOPOLDUM* ſi modò Regem
Pro modulo verè condecorare meo
Vive igitur longos Celſiſsime *CÆSAR* in annos!
Vive, valeq; diu *REX LEOPOLDE*, precor!
Et noſtras hilari perluſtra mente Camœnas,
Indignæ lectu ſint licet hæ, fateor.
Et ſub Cæſareum clementer tegmen eaſdem
Suſcipe, Cenſores facq; ſilere malos!
Non ego propitiâ mentis nam ſacro Lavernâ
Munera, facta ſed hæc marte lito proprio.

KÖNYV-TÁRA

IN INVIDOS.

EStur ut à ſcabra ferrum rubigine durum,
Sic ſemper virtus roditur INVIDIÂ.
Nîl ſed Ariſtarchos metuo, TE, *CÆSAR*, iniquos,
Patrono; fugiet nam mala lingua ſtatim.
CÆSAR, ama Muſam tantummodò Tu optime noſtram,
Ruſtica ſit quamvis, nec redimita ſatis:
Jllicò Carptores fugient, noſtrumque laborem
Audebunt minimè dente ferire ſuo.
Candida ſemper enim denigrant, nigra ſed albant;
Incruſtantq; bonos livida turba viros.
Vos igitur Momi, noſtrum nolite laborem
Rodere, quem *LEOPOLD* Cæſar honorat, amat!
Horatius: Invidiam placare paras, virtute relictâ.
Parodia: Jnvidiam renovare paras, virtute novatâ.